

Initiativärende mot en kommunal nämnd angående handläggningen av ett ärende rörande klagomål om störande ljud

Den 15 januari 2004 meddelade *JO Berggren* ett beslut med följande innehåll.

Initiativet

I en artikel i tidningen Expressen den 16 augusti 2002 framkom vissa uppgifter om ett ärende hos Miljönämnden i Trelleborgs kommun rörande klagomål om störande ljud från en fastighet. I artikeln uppgavs bl.a. att miljöförvaltningen till följd av en anmälan om störande ljud hade tillskrivit de fastighetsägare mot vilka klagomålen riktades och efterfrågat besked om vilka åtgärder som de hade vidtagit eller planerade att vidta i ärendet.

Jag beslutade att inleda ett initiativärende mot miljönämnden med anledning av vad som framkommit.

Akten i ärendet hos miljönämnden hämtades in och gick igenom. Av handlingarna framgick att en granne gjorde en anmälan till miljöförvaltningen den 6 augusti 2002 om att störande ljud från den ifrågavarande fastigheten utgjorde en sanitär olägenhet. Förvaltningen skickade en skrivelse till fastighetsägarna den 13 augusti 2002 med upplysning om de inkomna klagomålen och om bestämmelsen i 9 kap. 9 § miljöbalken. Enligt skrivelsen hade förvaltningen ännu inte gjort någon bedömning av ärendet. I skrivelsen anfördes att miljöförvaltningen önskade höra fastighetsägarnas synpunkter och få ett skriftligt besked om vilka åtgärder de hade vidtagit eller planerade att vidta i ärendet. Sedan fastighetsägarna kommit in med besked, bl.a. rörande de åtgärder som skulle vidtas, fattade nämnden beslut i ärendet genom ett delegationsbeslut den 23 augusti 2002, D 295/2002. I beslutet anfördes att fastighetsägarna kommer att vidta skäligen åtgärder för att förhindra uppkomsten av olägenheter för människors hälsa och att anmälan därför lämnades utan ytterligare åtgärd.

I ett beslut den 28 februari 2002 (ärende dnr 2484–2487-2001) gjorde jag allmänna uttalanden angående den situationen när tillsynsmyndigheter på miljö- och hälsoskyddsområdet begär att en enskild skall komma in med uppgifter om vidtagna eller planerade åtgärder. Jag anförde följande.

När en myndighet vänder sig till en enskild och begär att denne skall vidta åtgärder, t.ex. för att minska buller, förutsätter detta att myndigheten har genomfört någon form av utredning i ärendet som visar hur förhållandena är på den aktuella platsen. Utan en utredning har myndigheten inte underlag för att kunna ta ställning till om det finns anledning att begära att en enskild skall vidta åtgärder. Vidare krävs givetvis att myndigheten mot bakgrund av tillämpliga författningsföreskrifter har funnit sig ha fog för att ålägga den enskilde att vidta åtgärder. En annan sak är att en myndighet, t.ex. med anledning av inkomna klagomål, kan lämna information till en enskild beträffande vilka regler som gäller, om detta således inte utformas som ett åläggande gentemot denne. Så snart myndigheten framställer krav på att en enskild skall vidta åtgärder skall detta formuleras i ett beslut, som förses med fullföljdshänvisning.

Miljönämnden i Trelleborgs kommun anmodades att med beaktande av det nyss nämnda JO-beslutet yttra sig beträffande handläggningen av det förut beskrivna ärendet.

Utredning

Miljönämnden anförde, i ett den 6 december 2002 beslutat yttrande, bl.a. följande.

Inledningsvis vill miljönämnden påpeka att miljöbalkens regler ålägger såväl den som bedriver/avser bedriva verksamhet som alla som vidtar en åtgärd att utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö. Således görs ingen skillnad mellan den som har verksamhet och enskild.

Miljönämnden konstaterade efter erhållandet av anmälan att den omfattades av miljöbalkens regler med hänvisning till 9 kap. 3 och 9 §§; olägenhet och fastighetsägares ansvar. Enligt miljöbalken 26 kap. 21 och 22 §§ föreligger en skyldighet för den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd att lämna uppgifter och handlingar samt genomföra undersökningar som krävs för tillsynen enligt balken. I enlighet med förvaltningslagens regler sörjde miljönämnden för att ärendet utreddes på behövligt sätt genom att i skrivelse till berörd part bereda denne möjlighet att yttra sig över anmälan. Av skrivelsen framgick att fastighetsägaren ombads att kontakta miljönämnden per telefon eller brev för att yttra sig över anmälan samt ange vilka åtgärder denne vidtagit eller planerade att vidtaga. Miljönämnden har med skrivelsen avsett att utreda ärendet på ett sådant sätt att underlag fanns för att ta ställning till om miljönämnden skulle meddela något föreläggande eller förbud enligt miljöbalken. Således har fastighetsägaren i skrivelsen inte ålagts att vidta åtgärder. Då det av fastighetsägarens yttrande framgick att de avsåg att vidta skäliga åtgärder, beslutade miljönämnden att anmälan inte föranledde någon ytterligare åtgärd från nämnden.

Bedömning

Ärendet hos miljönämnden rörde klagomål om störande ljud från lekande barn. I en muntlig anmälan till miljöförvaltningen den 6 augusti 2002 uppgavs bl.a. att barnen skrek i trädgården under eftermiddagarna fram till ca kl. 19.30 på kvällarna.

Miljönämnden har i remissyttrandet hänvisat till bl.a. föreskrifterna i 9 kap. 3 och 9 §§ miljöbalken.

Av 9 kap. 9 § miljöbalken framgår att bostäder och lokaler för allmänna ändamål skall brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägare eller nyttjanderättshavare till

den berörda egendomen skall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa.

Med olägenhet för människors hälsa avses, enligt 9 kap. 3 § miljöbalken, störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

JO uttalar sig normalt inte angående myndigheternas ställningstaganden i sak. Jag har därför inte anledning att yttra mig om t.ex. huruvida det som klagomålet till miljönämnden gällde utgjorde en sådan olägenhet för människors hälsa som avses i den sistnämnda föreskriften. Min utredning har tagit sikte på nämndens handläggning av ärendet.

Miljönämnden har i remissyttrandet framfört att den genom sin skrivelse den 13 augusti 2002 till fastighetsägarna inte ålade dem att vidta åtgärder. Enligt nämnden var avsikten med skrivelsen att utreda ärendet på ett sådant sätt att underlag fanns för att ta ställning till om miljönämnden skulle meddela något föreläggande eller förbud enligt miljöbalken. Jag instämmer i att skrivelsen inte innehöll något åläggande för fastighetsägarna att vidta åtgärder. I skrivelsen uppmanades fastighetsägarna dock att ge besked om vilka åtgärder som de hade vidtagit eller planerade att vidta i ärendet. I sitt svar till nämnden kommenterade fastighetsägarna påståendena om ljudstörningar. De bestred vissa uppgifter i anmälan och ansåg sammanfattningsvis att klagomålet var obefogat. Samtidigt lämnade de dock upplysningar om åtgärder som de skulle vidta i ärendet.

Det är uppenbart att vid tidpunkten för nämndens skrivelse till fastighetsägarna kunde varken nämnden eller dess tjänstemän ha någon grundad uppfattning beträffande de uppgifter som hade lämnats i anmälan. För att få det fordrades först att anmälan utreddes, vilket skedde genom skrivelsen den 13 augusti 2002 till fastighetsägarna. I det skedet av handläggningen borde nämnden dock inte ha efterfrågat upplysningar om åtgärder som fastighetsägarna hade vidtagit eller planerade att vidta. En sådan förfrågan kan nämligen medföra en påverkan på fastighetsägaren att ändra sitt beteende. Detta kan inte anses acceptabelt i en situation då myndigheten inte ens har utrett riktigheten av uppgifterna i anmälan.

Vidare bör myndigheten eller dess förvaltning innan en sådan förfrågan sker ha bedömt att det som framkommit i ärendet kan leda till ett ingripande enligt de tillämpliga författningarna. Om något ingripande inte kan komma i fråga finns det normalt inte anledning för en fastighetsägare att vidta några åtgärder.

Med dessa uttalanden och den kritik som ligger i det sagda avslutar jag initiativärendet.